

**ДОВГОСТРОКОВА ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ:
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ**

Оцінка об'єктів бухгалтерського обліку в сучасних умовах розвитку діяльності підприємств має бути достовірною та відображати реальний стан умов господарювання. Враховуючи вимоги нормативно-правового законодавства в сфері бухгалтерського обліку, активи, зобов'язання та капітал оцінюються на дату розрахунків та на дату звітності. Вартість, за якою здійснюється оцінка облікових об'єктів, відрізняється в залежності від правил та обраної методики бухгалтерського обліку.

В міжнародній системі бухгалтерського обліку можна зауважити актуальність застосування справедливої вартості, причиною чого є запити зацікавлених користувачів щодо непридатності історичних даних, що презентуються у фінансовій звітності. З однієї сторони, впровадження оцінки за справедливою вартістю в облікову систему є одним з етапів задоволення інтересів потенційних інвесторів та кредиторів, які вимагають реального представлення вартості підприємства. Однак, з іншої сторони, застосування справедливої вартості знижує якість фінансової звітності, адже вибір методів оцінки відповідно до професійних суджень бухгалтера є досить суб'єктивним.

Щодо довгострокової дебіторської заборгованості, яка відображається в складі необоротних активів, в міжнародних стандартах визначено правила оцінки за справедливою вартістю за методом теперішньої (дисконтованої) вартості.

В Україні довгострокова дебіторська заборгованість, за якою нараховуються відсотки, відображається в балансі у вигляді фінансових інструментів відповідно до положень П(с)БО 13 «Фінансові інструменти» за амортизованою собівартістю. Інша довгострокова дебіторська заборгованість оцінюється за первісною вартістю, тобто за ціною, що визначається, наприклад, в договорі купівлі-продажу.

Порівнюючи положення міжнародного та національного законодавства, спостерігається відмінність, адже за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності довгострокова дебіторська заборгованість незалежно від того, чи нараховуються на неї відсотки, оцінюється за справедливою вартістю. Отже, відповідно до національних стандартів звітність українських підприємств відображає неповну інформацію, яка не може бути оцінена як порівнювана та зіставна. Такий підхід також впливає на рішення потенційних інвесторів і кредиторів, які зацікавлені в отриманні достовірних даних з метою оцінки інвестиційного потенціалу підприємств та кредитоспроможності в реальному часі.

Основними причинами зміни вартості грошей в часі є інфляція, ліквідність та ризики. Аналізуючи сучасний стан економіки України, інфляція є одним з найпоширеніших макроекономічних показників, який показує негативну динаміку, а, отже, існує ризик зміни купівельної спроможності грошей в часі. Крім того, грошові кошти, які зберігаються у вигляді інвестицій, на депозитних рахунках тощо, є менш ліквідними активами, що вимагає також відповідної їх оцінки, яка буде відображати реальну вартість вкладень протягом всього довгострокового періоду не користування ними.

Врахування зміни вартості грошових коштів в часі і її відображення на рахунках бухгалтерського обліку є невід'ємною частиною перегляду та зміни положень національного законодавства України. Адже новий підхід до оцінки дебіторської заборгованості сприятиме розвитку підприємницької діяльності в сфері залучення інвестицій та підвищення кредитоспроможності на національному та міжнародному фінансових ринках.